

TYTUŁ: NIEPODLEGŁOŚĆ – WSPÓLNA SPRAWA!**AUTOR:** dr Zofia Fenrych**DLA KOGO:** uczniowie szkoły podstawowej, klasa 4**CZAS:** 45 min.**CEL GŁÓWNY:**

uczniowie wiedzą, że odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r. to efekt zgodnego współdziałania kilku osób (poszerzenie podstawy programowej, która mówi tylko o Piłsudskim)

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczniowie:

- znają pojęcia: walka zbrojna, dyplomacja, powstanie zbrojne, konferencja pokojowa
- umieją rozpoznać różnice w działaniach sześciu Ojców Niepodległości
- znają następujące daty: 1914-1918 I wojna światowa, 11 listopada 1918 – koniec wojny, Józef Piłsudski objął komendę na polskimi żołnierzami, 16 listopada 1918 – Piłsudski poinformował świat o powstaniu państwa polskiego, 27 grudnia 1918 wybuch pierwszego powstania, którego celem było wywalczenie granic, styczeń 1919 – początek konferencji pokojowej w Paryżu, czerwiec 1919 – podpisanie traktatu pokojowego w Wersalu

METODY:

opowiadanie, zwiedzanie wystawy, oś czasu, elementy dramy, karta pracy

ŚRODKI:

wystawa „Ojcowie Niepodległości” (szczególnie następujące panele: oś czasu część: 1918-1919, panele z postaciami), karta pracy, dodatkowe zdjęcia z wystawy obrazujące walkę [z powstania wielkopolskiego i wojny polsko-bolszewickiej] i działania dyplomatyczne [z konferencji pokojowej i podpisania traktatu], ew. zdjęcia 6 postaci

PRZEBIEG:

JAK DŁUGO?	CO ROBICIE?	CO BĘDZIE POTRZEBNE?
	Czynności porządkowe	
10 min.	Nauczyciel wyjaśnia czym się różni walka zbrojna od działań dyplomatycznych w kontekście odzyskania przez Polskę Niepodległości; w czasie opowiadania wyjaśnia również pojęcia: powstanie zbrojne i konferencja pokojowa	Opowiadanie można zilustrować zdjęciami z wystawy

10 min.	Zadanie 1 – Oś czasu Nauczyciel rozdaje karty pracy. Uczniowie rozwiązują zadanie korzystając z pomocy wystawy.	Karty pracy, wystawa „Ojcowie Niepodległości”
10 min.	Nauczyciel „oprowadza” uczniów po wystawie (część z postaciami), w opowiadaniu kładzie nacisk przede wszystkim na to, co ich łączyło (marzenie o niepodległości) oraz w jaki sposób to realizowali (nauczyciel bazuje na dychotomii walka / dyplomacja)	
10 min.	Zadanie 2 – „zgadnij kto to?” Nauczyciel odczytuje krótkie „CV” sześciu Ojców Niepodległości bez podania nazwiska; uczniowie najpierw w grupach decydują o kogo chodzi i podchodzą do odpowiedniego panelu wystawy (ew. podnoszą zdjęcie postaci)	„CV” Ojców Niepodległości
2 min.	Zakończenie lekcji, zadanie domowe	Karta pracy – krzyżówka

MATERIAŁ POMOCNICZY DLA NAUCZYCIELA – „CV” OJCÓW NIEODLEGŁOŚCI

[Józef Piłsudski] – od początku wieku działałem w konspiracji. Na początku I wojny światowej stworzyłem Legiony Polskie, dowodziłem ich Pierwszą Brygadą. Zostałem uwięziony w 1917 r., wypuścili mnie w listopadzie 1918 r. Dzień po moim przybyciu do Warszawy, 11 listopada, otrzymałem komendę nad polskimi żołnierzami, dwa dni później zostałem mianowany Tymczasowym Naczelnikiem Państwa. Dzięki skupieniu władzy w jednym ręku mogliśmy skutecznie przeciwstawić się wrogom Niepodległej.

[Roman Dmowski] – odkąd pamiętam byłem zwolennikiem spokojnej, często mało widowiskowej pracy politycznej. W tym upatrywałem szanse mojego narodu na odzyskanie własnej państwowości. Przygotowywałem się do tego, by móc jak najlepiej ją reprezentować. Uczyłem się języków, nawiązywałem kontakty międzynarodowe, zakładałem organizacje. W czasie wojny, w 1917 r. znalazłem się w Paryżu. Zacząłem tam rozwijać przedstawicielstwo sprawy polskiej – tak by reszta Europy i świata o nas słyszała. Gdy wojna się zakończyła wziąłem udział w konferencji pokojowej, gdzie długo walczyłem o kształt polskich granic. Jako jeden z dwóch Polaków podpisałem traktat wersalski kończący I wojnę światową.

[Ignacy Jan Paderewski] – początkowo byłem przede wszystkim pianistą. Szybko się jednak zorientowałem, że własną popularność artystyczną można wykorzystać dla dobra Polski. Gdy jeździłem po świecie koncertując, opowiadałem o polskiej kulturze, tradycji, o marzeniach na odzyskanie Niepodległości. Jeszcze przed wybuchem wojny zostałem zaproszony do Stanów Zjednoczonych. Tam spotykałem się z Polonią, grałem i opowiadałem. W pewnym momencie

zostałem zaproszony przez prezydenta Woodrowa Wilsona! Okazało się, że jest zainteresowany moją ojczyzną. To, co mu opowiedziałem upewniło go, że państwo polskie powinno powrócić na mapy powojennego świata. W pierwszych miesiącach Niepodległości zostałem mianowany na premiera rządu i ministra spraw zagranicznych. Uczestniczyłem w obradach konferencji pokojowej w Paryżu, jako jeden z dwóch Polaków podpisałem traktat wersalski.

[Wincenty Witos] – z dziada pradziada moja rodzina była chłopska. Już jako młodzieniec zaangażowałem się w ruch ludowy. Prowadziłem własne gospodarstwo w Małopolsce, a równolegle działałem w strukturach partii ludowców na coraz wyższych szczeblach, byłem też posłem. Gdy wybuchła wojna starałem się wspierać zarówno Legiony na ziemiach polskich, jak i dyplomatów działający na rzecz sprawy polskiej wśród państw zachodnich. W 1918 r. stanąłem na czele Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie, która przejmowała władzę z rąk zaborców.

[Wojciech Korfanty] – byłem politykiem śląskim. Działąłem na rzecz zachowania polskości Górnego Śląska zarówno w kulturze, jak i polityce. Walczyłem z polityką germanizacyjną. Uczestniczyłem w powstaniu wielkopolskim i powstaniach śląskich, trzecim dowodziłem. Byłem też komisarzem plebiscytowym na Śląsku – moim zadaniem było przekonać obywateli do głosowania za włączeniem tych ziem do Rzeczypospolitej Polski.

[Ignacy Daszyński] – urodziłem się w rodzinie o tradycjach patriotycznych, więc oczywiste było dla mnie, że należy się zaangażować w konkretną pracę na rzecz odzyskania Niepodległości. Przyszłość widziałem w ruchu socjalistycznym. Byłem dziennikarzem i politykiem. Gdy rozpoczęła się wojna wspierałem Legiony. W 1918 r. działałem w Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie. Na początku listopada 1918 r. stanąłem na czele Tymczasowego Rządu Ludowego w Lublinie. Dostałem też polecenie stworzenia rządu w niepodległej Polsce. Ponieważ to nie doszło do skutku poleciłem Jędrzeja Moraczewskiego.

KARTA PRACY „NIEPODLEGŁOŚĆ WSPÓLNA SPRAWA!

WYSTAWA „OJCOWIE NIEPODLEGŁOŚCI” – KLASA 4 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

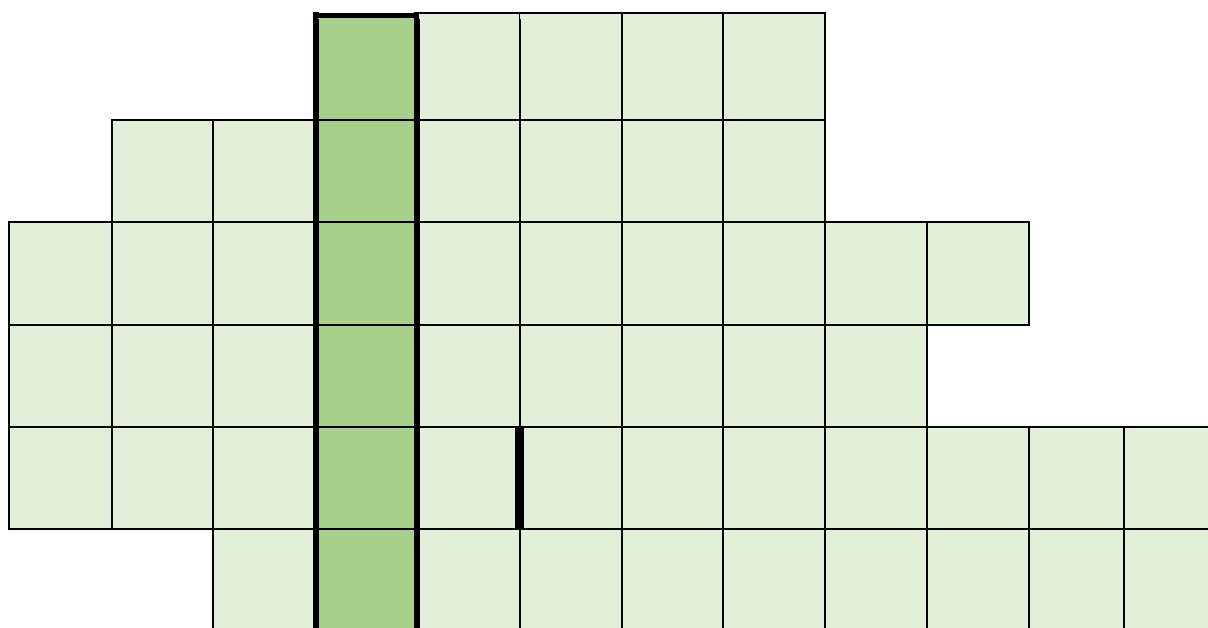
Zadanie 1 – Oś czasu

Przyjrzyj się panelowi wystawy z osią czasu, na której znajdują się lata 1918–1919. Znajdź poniższe daty i korzystając z opisów i fotografii wpisz w odpowiednie miejsce w tabeli, czy jest to działanie **dyplomatyczne** czy w formie **walki zbrojnej**.

- 11 i 14 listopada 1918
- 27 grudnia 1918
- 18 stycznia 1919
- 14 lutego 1919
- 28 czerwca 1919

DYPLOMACJA	WALKA ZBROJNA

Zadanie 2 – domowe

Hasła do krzyżówki:

1. Miasto, w którym odbyła się konferencja pokojowa po I wojnie światowej.
2. Nazwisko polskiego polityka, który działał na rzecz Polski we Francji. Brał udział w konferencji pokojowej i jako przedstawiciel naszego kraju podpisał traktat wersalski.
3. Działania polityczne polegające na rozmowie, dyskusji, bez użycia przemocy fizycznej.
4. Nazwisko polskiego polityka i żołnierza, który 11 i 14 listopada 1918 r. otrzymał władzę wojskową i polityczną na ziemiach polskich.
5. Działania zakładające użycie siły wojskowej lub powstańczej.
6. Nazwisko polskiego polityka, a jednocześnie pianisty. Dzięki jego popularności artystycznej i patriotyzmowi, o sprawie Polski dowiedział się prezydent Stanów Zjednoczonych.